

MEER OVER MADEN EN WORMEN

Met maden, casters en wormen als aas voor de witvis zit je altijd goed.

Maden en wormen zijn de bekendste en de meest gebruikte aassoorten voor witvis als voorn en brasem. Speciaal voor alle vaste stok, match- en feedervissers geeft Ed Stoop in dit artikel tips en trucs hoe je met deze aassoorten vist, wat je er allemaal mee kunt doen en hoe je ze zo attractief mogelijk aan de vis presenteert.

TEKST ED STOOP FOTOGRAFIE BRAM BOKKERS

Maden zijn er soms voordat je er erg in hebt. Elk stuk rottend vlees of vis zal heel snel vliegen aantrekken die er meteen hun eieren op leggen. Vervolgens heb je binnen een paar dagen al kersvers aas. Toch kopen we als sportvissers onze maden vrijwel uitsluitend in de hengelsportwinkel. Zelf maden kweken is namelijk een buitengewoon smerig werk – en waarschijnlijk ook niet erg gezond. Bovendien denk ik zelfs dat de milieuwetgeving het in Nederland verbiedt. Voor de kweek worden immers dode kippen en vissen gebruikt, wat in een druk bevolkt land als het onze nogal snel (stank) overlast geeft. Vandaar dat er voor zover ik weet in ons land maar één of hooguit twee madenkwekers zijn die over een heel speciale vergunning beschikken. In landen als Engeland en Frankrijk zijn de regels op dit moment nog wat soepeler – al wordt ook daar de milieuwetgeving aangescherpt – vandaar dat de bulk van ‘onze’ maden uit die twee landen komt.

In de sportvisserij gebruiken we doorgaans grote en/of kleine maden om mee te voeren en te vissen.

SOORTEN MADEN

In de hengelsport kennen we eigenlijk maar twee soorten maden: grote maden en kleine maden. De grote exemplaren dienen als haakaas of gebruiken we voor het maken van caster oftewel madenpoppen. Kleine maden, ook wel pinkies of voermaden genoemd, worden zowel aan lokvoer toegevoegd als aan de haak geprikt.

- Grote maden zijn de larven van de blauwe bromvlieg (*Calliphora Vomitoria*) en worden binnen het sportvissersjargon ook vaak caster maden genoemd. Dit vanwege het feit dat ze vrij snel verpoppen. Ook de poppen (casters) zijn bij met name wedstrijdvisserij populair als aas aan de haak en als lokvoer.
- Pinkies zijn de larven van de groene keizersvlieg (*Lucilia Caesar*). We mengen ze in kleine en soms grote hoeveelheden door het lokvoer, maar gebruiken ze ook vaak aan de haak. Vooral als de vis moeilijk bijt en voornamelijk klein en zacht aas tot zich neemt, of wanneer we specifiek kleine vissen willen vangen.

- Franse maden komen van de Noordelijke bromvlieg (*Phormia Terraenovae*) en zijn nauw verwant aan de *Calliphora*. Deze vlieg verpoppt echter duidelijk minder snel dan zijn neef en is daarom de meest verkochte made waar het recreatievissers betreft. Die kopen immers slechts eens in de zoveel tijd voor een euro een kleine portie maden en zitten niet te wachten op een doosje poppen of vliegen indien er twee of drie weken niet wordt gevist.

AAN DE HAAK

Bij het aan de haak prikken van de made zijn er een paar klassieke fouten die nog altijd veel worden gemaakt. Een daarvan is dat het haakje dwars door de made wordt geprikt. Of dat er wordt geprobeerd om het haakje in de made te verstoppen. Je prikt hem dan echter lek, waardoor het sap eruit loopt en de made doodgaat (en dus niet meer beweegt). Terwijl een made die – ondanks dat hij aan een haakje zit – lekker levendig is juist de meeste aantrekkingskracht heeft op de vis én het meest natuurlijk overkomt.

Daarom prikken we het haakje net door het huidje van het dikke gedeelte. Druk de made tussen duim en wijsvinger licht in, zodat

er aan de kant van de twee ‘oogjes’ een lipvormig uitstulpsel verschijnt. Prik hier zo dicht mogelijk aan de buitenkant het haakje doorheen. Vis je met twee, drie of meer maden

Prik de haak door net door het huidje van het dikke gedeelte van de made.

op een haak, dan rijgen we wel eens eerst een made op de haaksteel om de andere daarna net door het huidje te prikken.

OOK VOEREN

Vis je met maden aan de haak, dan is het zeker raadzaam om ook met maden te voeren. En dan niet alleen wat pinkies door het lokvoer, maar af en toe ook wat maden bij de dobber. Die zinken naar de bodem en houden de vis langer actief dan wanneer je alleen lokvoer

CASTERS (MAKEN)

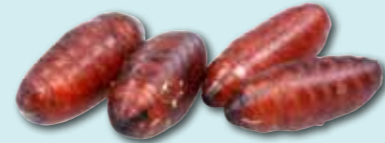
Verse maden zijn duidelijk herkenbaar aan het zwarte maagje dat door de made lijkt te dansen. Daarbij geldt: hoe groter dit zwarte puntje, hoe verser de made. Wanneer die maag na een dag of wat is verdwenen, zal de made snel beginnen te verpoppen. Vroeger wisten we niet dat poppen ook een uitstekend aas waren en gooiden we die weg. Vandaag de dag gebruiken witvissers naast levende maden minstens zo vaak 'casters'.

Caster kun je in de hengelsportwinkel kopen, maar ook zelf maken. Van één liter (caster) maden houd je ongeveer 0,8 liter casters over. Wie zelf casters maakt, dient er voor te zorgen dat de poppen niet te donker kleuren. Te ver 'doorgecasterde' maden gaan namelijk drijven en dat is niet de bedoeling. Alleen als ze zinken kun je casters als aas en/of lokaas gebruiken. Met andere woorden: je moet het verpoppen goed in de gaten houden – buiten de koeling gaat dit sneller dan in de koelkast – en de poppen/casters op gezette tijden afzeven. De nog levende maden kruipen door de zeef, de verpoppte maden blijven er op liggen.

Maden die hooguit enkele uren aan het verpoppen zijn, kleuren geel tot lichtbruin. Die worden afgezeefd en luchtdicht verpakt in plastic, vacuümpotten of onder water gezet. Eenmaal onder water zijn casters maar enkele dagen houdbaar; daarna worden ze zuur en zijn ze ongeschikt als aas. Droog en luchtdicht dan wel vacuüm verpakt blijven ze meer dan een week goed. Houd er tenslotte rekening mee dat je de casters ook aan de waterkant in water of in een luchtdicht zakje bewaart. Anders zullen ze tijdens het vissen nog doorverpoppen.

Casters kun je ook als aas aan de haak prikken.

Casters zijn verpoppte maden die afhankelijk van het stadium in het verpopingsproces een licht- tot donkerbruine kleur hebben.

opgebouwd uit verschillende meelsoorten zou gebruiken. Het nadeel van maden bijvoeren is dat ze in de bodem kunnen wegkruipen als ze niet meteen door de vis worden opgemerkt. Vandaar dat daarom ook dikwijls verpoppte maden (zie kadertekst 'casters') worden gebruikt bij het voeren. Die casters dienen dan wel in een dusdanig stadium te verkeren dat ze (nog) niet drijven. Anders zou je lokvoer op de bodem liggen, terwijl de casters aan de oppervlakte drijven.

IN DE KOELKAST

Maden, groot en klein, dienen altijd koel te worden bewaard en zo veel mogelijk uit de

zon te worden gehouden. In de zon wordt het proces van verpoppen door de hoge temperatuur versneld of gaan de maden dood zonder ooit pop te worden als gevolg van teveel zon en warmte. Thuis bewaar je de maden het beste in de koelkast, dan blijven ze vers en beweeglijk. Menig huisvrouw gruwelt echter van het idee dat er maden in 'haar' koelkast staan – vooral als het een keer is voorgevallen dat de doos niet goed was afgesloten en er maden door de koelkast kropen. Om dat te voorkomen knip je een oude (of nieuwe) panty doormidden, trek je die tot over de voet om de madendoos en leg je in het restant

een knoop. Knappe made die door een panty kan kruipen – tenzij je natuurlijk netkousen gebruikt!

AAN HET WATER

Aan de waterkant heb je geen koelkast ter beschikking en zul je de maden op een andere manier koel moeten houden. Zeker bij mooi zomerweer, want dan gaan ze sterk zweten en scheiden ze een soort ammoniak uit. Ook de vis is niet van die lucht gediend! Daarom is het verstandig om ze samen met fijn zaag-

sel of een andere droogmaker zoals polentabloem te bewaren. Verder zijn er diverse opties om voor verkoeling te zorgen. Bijvoorbeeld een kleine aasparaplu die je aan je plateau bevestigt en voor schaduw zorgt. Of je bewaart de maden in een witte linnen zak die je even in het water hebt gedompeld. Een andere optie is om een grote bak te vullen met ijskoud water (bijvoorbeeld uit een thermoskan met ijsblokjes) en je aasbak hierin te laten drijven.

Een juist gepresenteerde made of caster trekt de vis doorgaans wel over de streep.

Vis je met maden aan de haak, dan is het wijs om hier ook mee bij te voeren.

WORMEN

Ook wormen zijn een overbekend aas in de sportvisserij. Voor witvis en zeker voor brasem, maar ook voor baars en karper. Eigenlijk lust iedere Nederlandse zoetwatervis op z'n tijd wel een lekkere worm.

Vroeger lag bij elke manege, ieder volkstuincomplex en alle kinderboerderijen doorgaans een prachtige mesthoop. In zo'n hoop met paardenmest wemelt het van de mooie rode mestpiertjes; de beste wormen voor bijvoorbeeld grote brasem. Nu mest officieel alleen

dan wel een mix van groot en klein bestellen.

WORMENSOORTEN

Hoewel er diverse soorten wormen bestaan, zoals de bekende regenworm, kopen we als sportvissers meestentijds een mestworm genaamd

ergens door de bovenste helft geprikt, waarbij de haakpunt zichtbaar blijft. Daar schrikt een vis beslist niet van – net zomin als ze schrikken van een haakpunt door het dikke deel van een made. Je kunt zo één, twee of meer piertjes op de haak prikken. Een andere methode is om de haak eerst door de bovenste helft van de worm te prikken en daarna ook ergens door de onderste helft. De worm wordt zo wat meer belemmerd in zijn bewegingen. Dat kan soms nodig zijn om vis over de streep te trekken. Hetzelfde principe wordt toegepast bij een langstelige haak waar de worm vanaf de kop meer dan driekwart overheen – zowel de haak als een stukje lijn daarboven – wordt geregen. Het stukje staart dat buiten de haak hangt, is dan het enige dat beweegt. Voor grote brasem is dit vaak de beste aasaanbieding.

KOEL BEWAREN

Wormen kunnen in zakken met vochtige aarde op een koele plaats en voorzien van voldoende voeding maandenlang in leven blijven. Vooral als je ze af en toe verwent met wat schijfjes appel, peer, meloen en nog meer lekkers. Bewaar je de 'pieren' in plastic dozen, pas dan op dat deze niet in de zon staan. Als het binnenin begint te broeien, is het snel gedaan met ons aas. Houd de dozen dus uit de zon op een koele plaats en prik gaatjes in de deksel zodat er voldoende zuurstoftoevoer is. Wroet ook niet steeds met je vingers in de wormen, want daar kunnen ze – in tegenstelling tot maden – slecht tegen.

AAN DE HAAK

Wormen kun je op verschillende manieren op de haak rijgen. Vaak wordt de haak dwars door het midden van de worm of

De op de haak geprikte worm is 'gezekerd' met een made.

Goed bewaard kun je wormen maandenlang in leven houden.

nog op beton of een andere ondoordringbare ondergrond mag liggen, komen er niet of nauwelijks nog wormen in voor. De meeste wit- en wedstrijdvisseren zoeken daarom tegenwoordig nog maar zelden naar wormen; die kopen ze in de hengelsportwinkel.

Dendrobena veneta (kortweg dendro). Dit is een stevige, vrij lang houdbare wormsoort. Maar omdat die dendro nogal taai is, willen sportvissers voor aan de haak dikwijls een zachtere worm. Zoals gezegd

KLEIN OF BULK

Daar hebben ze vaak de keuze tussen klein of bulk. Wormen verpakt in doosjes waarin het aantal 'piertjes' bij wijze van spreken op de vingers van één hand te tellen zijn, maar ook in dozen en zakken waarin een pond of zelfs een kilo wormen zit. In die laatste gevallen kun je ook nog eens een partij van die wriemelars door het lokvoer mengen (lees: knippen; zie kader) zonder dat je meteen door je voorraad heen bent. Bovendien kun je vooraf grote of juist kleine wormen,

WORMEN DOOR HET LOKVOER

Vooral bij het feedervissen kunnen hele of geknipte wormen in de voerkorf het eetgedrag van met name brasem sterk beïnvloeden – zowel in positieve als in negatieve zin. Soms raken brasems door het doller heen naarmate er steeds meer wormen door het voer worden geknipt. Anderzijds kunnen geknipte wormen de vissen juist ook afschrikken. Begin daarom altijd voorzichtig met knippen en stop in eerste instantie alleen bij aanvang van de visdag of wedstrijd wat stukjes worm in de voerkorf. Merk je dat dit geen positief effect heeft, stop dan met knippen. Stopt de vis na het voeren van geknipte wormen ineens met azen, stop dan ook meteen met knippen en breng hooguit af en toe een heel wormpje op de voerplek.

Breng geknipte wormen in eerste instantie mondjesmaat, zodat je kunt kijken hoe de vis hier op reageert.